

hány erdőgyakornok volna az ottani erdészet, még pedig az igazgatóság, erdőrendezés és erdőhivatalok számára rendszeresítendő.

Egyúttal, az ottani erdőgyakornokok és erdészjelöltek kimutatása mellett, a gyakornoki állomások betöltésére nézve a kellően indokolt és a jelöltek összes okmányaival ellátott javaslat felterjesztendő.

Budán 1869. évi márczius 12-én.

A m. k. pénzügyminister meghagyásából.

Graenzenstein.

A megyei erdőfelügyelőségek mielőbbi felállításának szüksége.

(Púza Jenő.)

Az urbéri viszonyok rendezése, a volt jobbágyok erdő- és legelőilletőségének elkülönítése a volt földes úr birtokától s ezzel összeköttetésben a tagosítás hazánkban nagyobb részt már befejeztetett, a m. kir. kincstári uradalmakhoz tartozó egyes községekben, ezen munka még jelenleg is folyamatban van, de rövid idő alatt be fog fejeztetni. A kincstári uradalmakban az elkülönítés, többnyire barátságos megegyezés alapján kötött szerződések értelmében történik, mely czélszerű eljárás által, több alkalom adatik, a jobbágy kívánalmait lehetőség szerint figyelembe venni, és azokat alaposság esetében méltányolni.

Azon községekben, hol a tényleges elkülönítés, ezen sorok írója által vitetett keresztül, az egy egész telek után kiadott legelő-, és erdőilletőség nagysága nagyon különböző; némely községek ugyan is 16 holdnyi legelő-, és 8 holdnyi erdő-; mások ismét 18 holdnyi legelő-, és 12 holdnyi erdő-területet nyertek, holdját 1200 □ öllel számítva.

Az összes urb. legelő-illetőségnek megfelelő terület hiánya esetében, az, az erdő területből pótoltatott, mi által némely községek terjedelmes erdőrészek birtokába jutottak, és mentől nagyobb volt egy urbé-

res község, annál több erdőterületet nyert; természetes hogy az erdőmegsemmisítő erő is ugyanazon arányban növekedett.

A három év előtt rendezett, volt urbéres községek közül némelyek volt földes uraik által már az elkülönítés napjától kezdve mindennemű faizási szükségleteik kielégítésére nézve, a részökre kijelölt erdőterületekre úttartottak, a nélkül hogy az elkülönítési munkálat hitelesítése bevéartott volna; az ily saját erdőterületekkel bíró községekben az erdők valamint minden községi vagyon feletti legfelsőbb felügyelet a kerületbeli szolgabírók hatáskörébe tartozik, de ezen felsőbb felügyeletnek az említett községek erdőtereleire nézve, semminemű czélszerű, vagy jótékony hatása nincsen, a mennyiben az illető szolgabírák részéről a volt jobbágyoknak, majdnem korlátlan szabadság engedtetik; erdeikben kényők szerént gazdálkodnak.

Hogy az ily községekben az erdőkezelés minő személyekre bizatik, arról alkalmam volt személyesen meggyőződni; nem múlászthatom el tehát hogy ezen pseudo szaktársainkat, t. közönségünknek be ne mutassam: a községi jegyző személyében, van szerencsénk az erdészt tisztelhetni; egy volt jobbágy, tehát közönséges földmivelő személyében pedig, — a kihez a többi fajtársaknak több bizalmuk van, mint a jegyzőhöz — az erdőfelügyelőt, és egyszersmind az erdőmestert is a mennyiben az erdész ennek van alárendelve, az erdésznek úgyszólván semmi, — az erdőfelügyelőnek ellenben nagy a hatásköre, és a felelőség terhétől egészen ment.

Azt hogy az ilyen szakavatlan, és tudatlan erdőkezelők működése, az erdőségre nézve káros, és veszélythozó, egy szakértő sem fogja kétségbe vonni, — különösen ha megemlítem minő rendszer követtetik a tűzifa, és egyéb faanyagok kiszolgáltatásánál. Tökéletes mellőzésével azon föltétlen szabálynak, mely szerint az egész erdőterület a forda évének megfelelő számú vágásokra osztassék, minden évben egy ily vágás letaroltassék, a levágott fa ölekbe rakatván a megállapított kulcs szerént az illetők között ki osztassék, — mi egy 800—1000 holdnyi területen mindég eszközölhető, — a szép zárlatu jegenyefenyő szálerdőből, csak azon fatörzsek szedetnek ki, melyek a volt jobbágyoknak épen megtet-

szettek, tehát egyszóval az erdő szállaltatik; — a levágott fatömegben semmi mérték, s a kiosztásban semmi arány sem tartatik, a mennyiben az erdőfelügyelő, — kinek a fák kijelölése, ezek mennyiségének meghatározása, és azok kiadása, tulajdonképeni hivatását képezi — a telkek nagyságára, — mely szerint egyedül és legczélszerűbben határozthatnák meg, a failletőség nagysága és minősége, — semmi tekintettel nincsen; azonban elég figyelemmel viseltetik azok irányában, kik barátság, rokonság, vagy megvesztegetés útján, a különben kérlelhetlen szívyút részökre megnyerhették; az ilyeneknek azután ugyancsak bőségesen, és szép fatörzsekben szolgáltatja ki illetőségöket, legyen bár ezeknek a telkek kisebb mint egy másodiknak; sőt azon eset is fordul elő miszerint az utóbbi annyi fát sem kap, a mennyivel tüzelési szükségletét fedezhetné, holott a fentebb említettek nemcsak hogy nem kénytelenítetnek a tűzifa takarékos fogyasztására, hanem még azonkívül a fölmaradt nagyobb mennyiségű rönköket vagy deszka alakjában árusítják el, vagy pedig törzsenként a legújabbban emancipált nemzet egyik tagjának jó olcsó áron adják el. Az ily igaztalanságok, visszaélések, és pusztítások, tudtommal ez ideig még semminemű törvényes hatóság által nem gátoltattak. *)

Arról, hogy a leírt kezelésnek minő nagy mérvű káros következményei vannak, jelenleg eléggé tanúskodnak a már említett csak három év előtti, — akkor a legszebb, és legjobb állapotban lévő — elkülönített erdőterületek, melyekben részint a zárlat megszakítása által, részint

*) Tettleg nem, bárha a községi erdők kezelésére és az ezek fölötti hatósági felügyeletre nézve a volt m. kir. Helytartótanács 1862 70658 sz. alatt szigorú és czélszerű rendeletet bocsátott ki, azonban ez csak írott malaszt maradt; az illető szolgabírák a dologhoz nem értvén, annak fontosságát fel nem fogván, vagy hivatali és hazafiai kötelességek iránt közönyösek lévén, azon üdvös intézményt ad acta tették. Hasztalan hozatnak a legüdvösebb törvények ha hiányzanak azon közegek melyek annak érvényt szerezni szakképzettségöknél és hivatali ügybuzgóságuknál fogva képesek. Mikor érjük meg hogy jó erdőtörvényiünk legyen? Nem lesz majd „eső után köpenyeg“, midőn majd lesz jó törvény de a községi (volt urbéri) erdők nagyobb részét már elpusztítottak. Nem tartja-e a nm. k. belügyministerium szükségesnek hogy addig is míg a törvényhozás intézkednék, a községi erdőknek, ezen mostohán kezelt községi vagyonnak legalább fenn tartásáról gondoskodják?

kedvezőtlen fegvésüknél fogva több holdnyi terület fatörzsei, a szél által vagy össze töretek, vagy helyeikből kidöntettek, föltehető tehát, hogy azon erdőterületek, a melyeknek más különben gondos, és szakértő kezelés mellett, legalább nyolcz évdizeden át, a községetek épület- és tűzifával kellett volna ellátniok, rövid idő alatt semmivé fognak tétetni, a mennyiben az említettekhez még az is hozza járúl, hogy az évenként fölhasznált fatömeg az egy évi átlagos fanövedéket túlhaladja.

Föltéve, hogy ezen időpont csakugyan bekövetkezik, és sok községnek nem lesz sem épületi, sem tűzifája, honnan, és mi módon fognak ezen érezhető bajaikon segíteni? — Sokan talán egész egyszerűen azt felelik hogy venni fognak a volt földesuraktól. Véleményem szerint ezen felelet által még nincsen a dolgon könnyítve, a mennyiben annak tényleges keresztülvitelére pénz szükségeltetik, és a szegény földmivelő ember ennek annyira hiányában van, hogy évi adóját is alig képes leróni; kényszerítve lesz tehát, hogy nyomorult viskojában meg ne fagyjon, lopni, és ez lesz alkalmasint a mód, mely által igyekezni fognak kedvezőtlen sorukon segíteni.

Szükséges lenne tehát, — részint a földesúr és volt jobbágiai között, a falopások miatt bekövetkezendő kellemetlenségek; részint az utóbbiaknál előbb utóbb beálló, faszükség okozta nyomor, nemkülönben a faszükséglet pénzbeli megvétele által előidézett adófizetési képtelenség elhárítása lekintekéből, — hogy az erre hivatott kormányközegek figyelmöket e tárgyra is kiterjesztenék, és hathatos működésöket oda irányoznák, hogy a már nagyon is szükségessé vált megyei erdőfelügyelőségek mielőbb fölállittatnának, és hogy az ezen hivatallal fölruházott, és hivatásuknak megfelelő képességgel bíró egyeniségek, szakértő ösmereteikkel mielőbb, a veszély bekövetkezése ellenében erélyesen működhetnének. —